සුවෙන් පෙරට

ZEOM இடும் இடும் அவில் சும் பிறுவாங்கொட Zonal Education Office - Minuwangoda

e ඉගෙනුම් පියස

මිනුවන්ගොඩ අධාහපන කලාපය

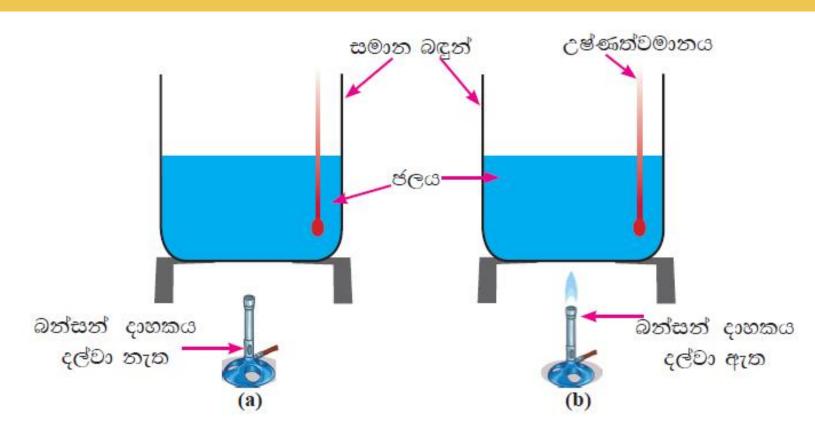
වාරය - 2

ලේණිය : 11 විෂයය :විදාහාව පාඩම :කාපය -කාප ධාරිතාව

නම - W.P.D නිසංසලා පාසැල - මිනු/කළහුගොඩ මඩවල ඒකාබද්ධ කණිෂ්ට විද්යාලය

තාපය	උෂ්ණත්වය		
ශක්ති විශේෂයකි	වස්තුවක් නිර්මාණය වී ඇති අංශුවල මධ්‍යන්‍ය චාලක ශක්තිය පිළිබඳ මිනුමකි		
ඒකක ජූල් (J) කැලරි (cal)	ඒකක ෆැරන්හයිට් අංශක (°F) සෙල්සියස් අංශක (°C) කෙල්වින් (K)		

9.8 රූපය

යම් වස්තු දෙකක් අතර පවතින උෂ්ණත්ව වෙනස හේතුවෙන් එක් වස්තුවක සිට අනෙක් වස්තුවට ගලා යන ශක්තිය භෞතික විදහාවේ දී තාපය ලෙස හඳුන්වයි

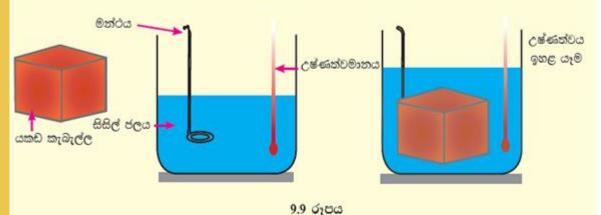
• එක් වස්තුවක සිට තවත් වස්තුවකට තාපය ගලා යාම **තාප සංකාමණය** ලෙස හැඳින්වේ

තාපජ සමතුලිතතාව

9.1 කියාකාරකම

අවශා දුවා : ජලය (කාමර උෂ්ණත්වයේ පවතින ජලය) අඩංගු බඳුනක්, රත් වූ යකඩ කැබැල්ලක්, උෂ්ණත්වමානයක්, මන්ථයක්

- රත්වූ යකඩ කැබැල්ල සිසිල් ජලය අඩංගු බඳුනට දමන්න.
- උෂ්ණත්වමානයේ සටහන් වන උෂ්ණත්වය නිරීක්ෂණය කරන්න.

එවිට ජලයේ උෂ්ණත්වය ඉහළ යන බව උෂ්ණත්ව පාඨාංකයෙන් ඔබට පෙනෙනු ඇත. මෙහි දී සිදුවන්නේ වැඩි උෂ්ණත්වයේ පවතින යකඩ කැබැල්ලේ සිට අඩු උෂ්ණත්වයේ ඇති ජලයට තාපය ගමන් කිරීම යි. ඉහළ උෂ්ණත්වය ඇති වස්තුක සිට පහල උෂ්ණත්වයක් ඇති
 වස්තුවකට තාපය ගලා ගොස් වස්තු දෙකේම උෂ්ණත්ව සමාන
 අගයකට පත්වීම තාපජ සමතුලිතතාවය ලෙස හැඳින්වේ

● තාපය මැනීම සඳහා භාවිතා වන අන්තර්ජාතික ඒකකය ජූල් (J)

වස්තුවක තාප ධාරිතාව

යම් වස්තුවක් උෂ්ණත්වය ඒකක එකකින් වැඩි කිරීම සඳහා සැපයිය යුතු තාප පුමාණය එම වස්තුවේ තාප ධාරිතාව ලෙස හැඳින්වේ

තාප ධාරිතාව මනින අන්තර්ජාතික ඒකකය **කෙල්විනය**ට **ජූල්** වේ

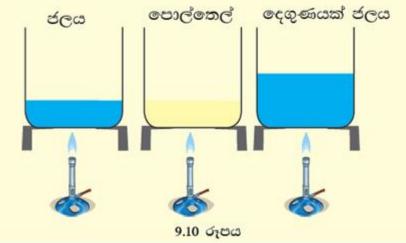

9.2 කුියාකාරකම

අවශා දුවා: එක සමාන බීකර තුනක්, ජලය, පොල්තෙල්, උෂ්ණත්වමාන තුනක්, එක සමාන බන්සන් දාහක තුනක්, මන්ථයක්

- එක සමාන කුඩා බීකර තුනක් ගෙන එයින් එකකට පරිමාව මැන ගත් ජල පුමාණයක් දමන්න.
- අනෙක් බීකර දෙකෙන් එකකට එම පරිමාව ම සහිත පොල්තෙල් පරිමාවක් දමන්න.
- තුන්වන බීකරයට පළමු පරිමාව මෙන් දෙගුණයක ජල පරිමාවක් දමන්න.
- මෙම බීකර තුනෙහි ම අඩංගු දුවවල උෂ්ණත්ව මැන ගන්න.
- ඉන්පසු මෙම බීකර තුන ම එක සමාන ආධාරක මත තබා එක සමාන බන්සන් දාහක තුනක් මගින් සමාන කාල සීමාවක් (මිනිත්තු 5ක් පමණ) රත් කරන්න.
- එම කාල සීමා අවසානයේ දුවවල උෂ්ණත්ව නැවත මැන ගන්න.

බන්සන් දාහකවල සුළු අසමානකම් තිබිය හැකි වුව ද, එක සමාන බන්සන් දාහක මගින් සමාන කාල සීමාවක් රත් කිරීමේ දී බීකර තුනට ම සපයන ලද තාප පුමාණයන් ආසන්න වශයෙන් සමාන යැයි සිතිය හැකි ය. එනමුත් බීකර තුනෙහි උෂ්ණත්ව වැඩි වීම අසමාන බව ඔබට පෙනෙනු ඇත.

එකම දුවායේ වෙනස් පුමාණයන්ට ද, වෙනස් දුවාවල එකම පුමාණයන්ට ද එකම තාප පුමාණය සැපයූ විට ඒවායේ උෂ්ණත්ව වැඩි වන්නේ වෙනස් පුමාණයන්ගෙන් බව මෙම කිුයාකාරකමෙන් පැහැදිලිවේ.

වස්තුවක තාප ධාරිතාවය රඳා පවතින සාධක

- වස්තුව සාදා ඇති දුවා
- වස්තුවේ ස්කන්ධය

විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව

යම් දුවායක ඒකක ස්කන්ධයක උෂ්ණත්වය ඒකක එකකින් වැඩි කිරීමට ලබාදිය යුතු තාප පුමාණය දුවායේ විශිෂ්ට තාප ධාරිතාවය ලෙස හඳුන්වයි

තාප ධාරිතාව
$$=$$
 ස්කන්ධය $imes$ විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව $C = mc$

විශිෂ්ට තාප ධාරිතාවේ ඒකක $J \ kg^{-1} \ K^{-1}$ (කෙල්විනයට කිලෝග්රෑමයට ජූල්) හෝ $J \ kg^{-1} \ ^{\circ}C^{-1}$ (සෙල්සියස් අංශකයට කිලෝග්රෑමයට ජූල්) වේ.

දුවා කිහිපයක විශිෂ්ට තාප ධාරිතා 9.1 වගුවේ දක්වා ඇත.

9.1 වගුව - දුවා කිහිපයක විශිෂ්ට තාප ධාරිතා

දුවපය	විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව $ m J~kg^{-1}~K^{-1}$	දුවපය	විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව $ m J~kg^{-1}~K^{-1}$
ජලය	4200	කොන්කුීට්	3000
අයිස්	2100	යකඩ	460
භූමිතෙල්	2140	ඇස්බැස්ටෝස්	820
පොල්තෙල්	2200	තඹ	400
මධාපසාර	2500	සින්ක්	380
රබර්	1700	රසදිය	140
ඇලුමිනියම්	900	ඊයම්	130

තාප පුමාණය සෙවීම

- යම්කිසි දුවායක් තාපය උරා ගැනීමේ දී හෝ තාපය පිට කිරීමේ දී උෂ්ණත්ව වෙනසක් සිදුවේ
- ෙමෙහිදී හුවමාරු වූ තා පුමානය සෙවීම සඳහා සඳහා පහත සම්බන්ධතාවය ගොඩනහා ගත හැකිය

දුවාsයක විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව c නම්,

දවායේ $1 \ \mathrm{kg}$ ක උෂ්ණත්වය $1 \ ^{\circ}\mathrm{C}$ කින් ඉහළ නැංවීමට අවශා තාපය = c දවායේ $m \ \mathrm{kg}$ ක උෂ්ණත්වය $1 \ ^{\circ}\mathrm{C}$ කින් ඉහළ නැංවීමට අවශා තාපය = mc දවායේ $m \ \mathrm{kg}$ ක උෂ්ණත්වය $\theta \ ^{\circ}\mathrm{C}$ කින් ඉහළ නැංවීමට අවශා තාපය $= mc\theta$ මෙහි දී තාප පුමාණය Q නම්,

තාප පුමාණය (Q)= ස්කන්ධය (m) imes විශිෂ්ට තාප imes උෂ්ණත්වය ඉහළ ධාරිතාව (c) imes තැගි පුමාණය (heta)

$$Q = mc\theta$$

මෙහි Q - තාප පුමාණය (J) m - ස්කන්ධය (kg) c - විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව (J kg $^{-1}$ K $^{-1}$ හෝ J kg $^{-1}$ °C $^{-1}$) θ - උෂ්ණත්ව වෙනස (K හෝ °C)

තාප පුමාණය සෙවීම

තාප පුමාණය = $mc\theta$

m - ස්කන්ධය

c - විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව

θ - උෂ්ණත්ව වෙනස

නිදසුන 1

ජලය $2~\mathrm{kg}$ ක උෂ්ණත්වය $10~\mathrm{K}$ කින් නැංවීමට අවශා තාප පුමාණය සොයන්න. ජලයේ විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව $4200~\mathrm{J}~\mathrm{kg}^{-1}~\mathrm{K}^{-1}$ වේ.

අවශා තාප පුමාණය, =
$$mc\theta$$
,
= 2 × 4200 × 10 J
= 84 000 J

 $30~^\circ\mathrm{C}$ ක උෂ්ණත්වයක ඇති තඹ $2~\mathrm{kg}$ කට, $20~000~\mathrm{J}$ ක තාප පුමාණයක් ලබා දුන් විට එහි අවසාන උෂ්ණත්වය කොපමණ ද? (තඹවල විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව $400~\mathrm{J}~\mathrm{kg}^{-1}~\mathrm{K}^{-1}$)

තඹවල උෂ්ණත්වය ඉහළ යන පුමාණය heta $^{
m o}$ C නම්,

$$Q = mc\theta$$
$$20.000 = 2 \times 400 \times$$

$$20\ 000 = 2 \times 400 \times \theta$$

$$\theta = \frac{20\ 000}{2 \times 400} \, ^{\circ}\mathrm{C}$$

$$\theta = 25 \, ^{\circ}\text{C}$$

උෂ්ණත්වය 25 °C කි. බඳුනේ ඇති ජලය නැටීම ආරම්භ වන තෙක් රත් කිරීමට අවශාව වන තාප පුමාණය සොයන්න. (ජලයේ විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව $4200~\mathrm{J~kg^{-1}~K^{-1}}$, තඹවල විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව $400~\mathrm{J~kg^{-1}~K^{-1}}$)

ජලය 1 kg ක් තඹ බඳුනක දමා ඇත. ජලය සහිත බඳුනේ ස්කන්ධය 1.6 kg කි. ජලයේ

මෙහි දී ජලයත් බඳුනත් යන දෙකම රත්වන නිසා, අවශා මුළු තාපය = බඳුන ලබා ගන්නා තාපය + ජලය ලබා ගන්නා තාපය

තඹ බඳුනේ ස්කන්ධය = ජලය සමඟ බඳුනේ ස්කන්ධය
$$-$$
 ජලයේ ස්කන්ධය $=1.6~\mathrm{kg}-1.0~\mathrm{kg}=0.6~\mathrm{kg}$

බඳුන ලබා ගන්නා තාපය = mc heta= $0.6 imes 400 imes (100 - 25) ext{ J}$

$$= 0.6 \times 400 \times (100 - 25) \,\mathrm{J}$$
 $= 0.6 \times 400 \times 75 \,\mathrm{J}$
 $= 18\,000\,\mathrm{J}$
ජලය ලබා ගන්නා තාපය = $mc\theta$
 $= 1 \times 4200 \times (100 - 25) \,\mathrm{J}$

= 333 000 I

= 315 000 J අවශා මුළු තාපය = 18 000 J + 315 000 J

9.2 අභනසය

(1) යකඩවල විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව $460~{
m J~kg^{-1}~K^{-1}}$ වේ. $25~{
m °C}$ උෂ්ණත්වයේ තිබෙන යකඩ $2~{
m kg}$ ක උෂ්ණත්වය $65~{
m °C}$ දක්වා ඉහළ නැංවීමට අවශා තාප පුමාණය ගණනය කරන්න.

(2) 30 °C උෂ්ණත්වයේ තිබෙන ඇලුමිනියම් 0.8 kg කට 14 400 J තාප පුමාණයක් සැපයූ විට ඇලුමිනියම්වල උෂ්ණත්වය සොයන්න.

(ඇලුමිනියම්වල විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව 900 J kg⁻¹ K⁻¹ වේ).

(3) වීදුරු බඳුනක ස්කන්ධය 500 gකි. එය තුළ 25 °C උෂ්ණත්වයේ පවතින ජලය 400 g ක් දමා ඇත. බඳුනේ ජලය නැටීම ආරම්භ වන තෙක් රත් කිරීමට අවශා තාප පුමාණය සොයන්න. (වීදුරුවල විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව 840 J kg⁻¹ K⁻¹; ජලයේ විශිෂ්ට තාප ධාරිතාව 4200 J kg⁻¹°C⁻¹)

සුවෙන් පෙරට

ZEOM ම් මෙමේ කලාප අධාාපන කාර්යාලය - මිනුවන්ගොඩ ගණ්ඩම සම්බන්ධ - ග්මාඛා අම්බන්ධ Zonal Education Office - Minuwangoda

e ඉගෙනුම් පියස

මිනුවන්ගොඩ අධාහපන කලාපය

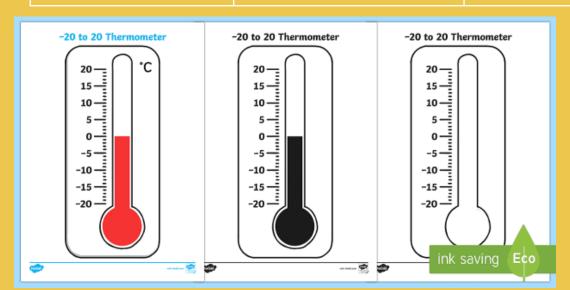
වාරය - 2

ලේණිය: 11

විෂයය :විදාහාව

පාඩම :තාපය - උෂ්ණත්වය ,උෂ්ණත්වමාන හා

පරිමාණ

නම - W.P.D නිසංසලා පාසැල - මිනු/කළහුගොඩ මඩවල ඒකාබද්ධ කණිෂ්ට විද්යාලය

උෂ්ණත්වය

අයිස්කීම් කැමේදී සිසිලසක් ද උණු තේ කෝප්පයක් පානය කිරීමේදී උණුසුමක් ද දැනේ

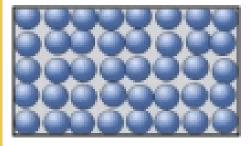

උණුසුම් දිනවල සේදූ රෙදි ඉක්මනින් වියළි නමුත් වැසි දිනවල සේදූ රෙදි වියලා ගැනීමට අපහසුය

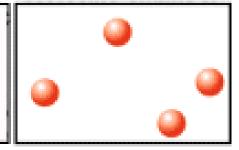

යම් දුවා‍යක උණුසුම හෝ සිසිල පිළිබඳ මිනුම උෂ්ණත්වයයි උෂ්ණත්වය යනු වස්තුවක් නිර්මාණය වී ඇති අංශුවල පවතින චාලක ශක්තිය පිළිබඳ මිනුමකි

SOLID LIQUID GAS

උෂ්ණත්වය මැනීම

- වස්තු අතින් ස්පර්ශ කර බැලීමෙන් ඒවායේ උණුසුම පිළිබඳ දළ අදහසක් ලබා ගත හැකියි
- ං නමුත් ස්පර්ශ කිරීමෙන් දැනෙන උෂ්ණත්වය එතරම් නිවැරදි නොවේ

උෂ්ණත්වමාන

මුල්ම උෂ්ණත්වමානය මානය නිපදවා ඇත්තේ ගැලිලියෝ ගැලිලි විසිනි

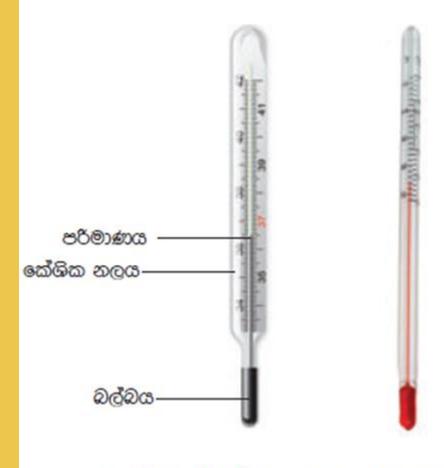

දුව පුසාරණ මූලධර්මය භාවිතා කර උෂ්ණත්වය නිවැරදිව හා
 පුමාණාත්මකව මැනීමට උෂ්ණත්වමාන නිපදවා ඇත.

වර්තමානයේ දී විවිධ උෂ්ණත්වමාන භාවිත කරනු ලැබේ

රසදිය උෂ්ණත්වමානය හා මධෳසාර උෂ්ණත්වමානය

උෂ්ණත්වමානයක යොදන දුවයක්,

- අනෙක් දුවවලට සාපේක්ෂ ව පුසාරණය වැඩි විය යුතු ය.
- පුසාරණය, උෂ්ණත්වය සමඟ ඒකාකාර ව්ය යුතු ය.
- දුව කඳ වීදුරු තුළින් පහසුවෙන් පෙනිය යුතු ය.
- දුව කඳ වීදුරු බිත්තිය තෙත් නොකළ යුතු ය.

වීදුරු රසදිය උෂ්ණත්වමානය

රසදිය භාවිතා කිරීමට හේතු

- ෙ පුසාරණය පුළුල් උෂ්ණත්ව පරාසයක් තුළ ඒකාකාරී වීම
- ඉතා ඉහල උෂ්ණත්ව මැනීමට යෝගා වේ (-39 ºc සිට 357ºc)
- ෙ හොඳින් තාපය සන්නයනය කිරීම
- ෙ පුළුල් උෂ්ණත්ව පරාසයක් තුළ රසදිය දුවයක් ලෙස පැවතීම

අවාසි

රසදිය ඉතා විෂ සහිත දුවයක් බැවින් උෂ්ණත්වමාන බිඳී ගිය විට ගියවිට විශාල පරිසර දූෂණයක් ඇත

වීදුරු මදාාසාර උෂ්ණත්වමාන

- -- මදාාසාර යොදාගෙන ඇත
- විරිසිදු එතනෝල් අවර්ණ නිසා මදාසාර කද පහසුවෙන් බලා ගැනීමට වර්ණ ගන්වා ඇත

භාවිතා කිරීමට හේතු

- o 0 0c ට වඩා ඉතා පහළ පහළ උෂ්ණත්වය මැනීමට යෝගා වේ(-115 සිට 100)
- ං අනෙක් දුව වලට සාපේක්ෂව පුසාරණය වැඩිවීම
- ෙ පුසාරණය උෂ්ණත්වය සමග ඒකාකාරී වීම

සංඛාහාංක උෂ්ණත්වමානය

- ෙ උෂ්ණත්වය කෙලින්ම කියවා කියවා ගැනීමට භාවිතා කළ හැක
- පුසාරණය වෙනුවට පුතිරෝධය වැනි උෂ්ණත්වය මත රඳා පවතින විදායත් ගුණයක් භාවිතාවේ

උෂ්ණත්වමාන පරිමාණ

උෂ්ණත්වමාන පරිමාණ කිහිපයක් පවතී

- 1. සෙල්සියස් පරිමාණය
- 2. ෆැරන්හයිඩ් පරිමාණය
- 3. කෙල්වින් පරිමාණය

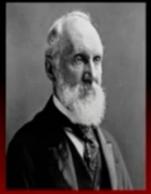
උෂ්ණත්ව පරිමාණය	වීකකය හා සංකේතය		
සෙල්සිගස් පරිමාණය	සෙල්සිගස් °C		
ෆැරන්හයිට පරිමාණය	ෆැරන්හයිට °F		
කෙල්වින් පරිමාණය	කෙල්වින් K		

උෂ්ණත්ව පරිමාණ (temperature scales)

- ෆැරන්හයිට් පරිමාණය (Fahrenheit scale) ⁰F
- සෙල්සියස් පරිමාණය (Celsius scale)
- කෙල්ව්න් පරිමාණය (Kelvin scale)

MORE VIDEOS

කෙල්වින් සාම්වරයා

සෙල්සියස් පරිමාණය

වායු ගෝලීය පීඩන එකක් යටතේ සංශුද්ධ අයිස් දුව බවට පත්වන උෂ්ණත්වය ශුනා ලෙසටත් එම පීඩනය යටතේ ම ජලය හුමාලය බවට පත්වන උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක සීයක් ලෙසටත් ගැනීමෙන් සකසා ඇත

<u>සෙල්සියස් පරිමාණයේ අචල ලක්ෂ</u>

- □ අයිස් දුව වන උෂ්ණත්වය(0 ° c)
- □ ජලය හුමාලය බවට පත්වන පත් වන උෂ්ණත්වය (100°c)

ෆැරන්හයිට් පරිමාණය

- ෙ සංශුද්ධ අයිස් දුව බවට පත්වන උෂ්ණත්වය (32 °F) සහ ජලය හුමාලය බවට පත්වන උෂ්ණත්වය (212 °F) අචල ලඎ ලෙස ගෙන ඇත
- ෙල ඎ අතර පරතරය කොටස් 180 කට බෙදා ඇත

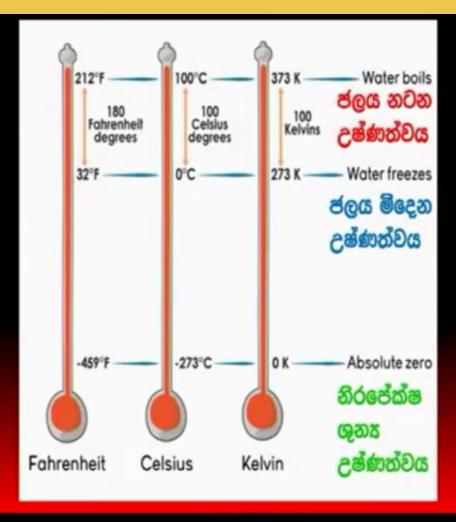
කෙල්වින් පරිමාණය

- ං යම් වස්තුවක් උෂ්ණත්වයට තිබිය හැකි අවම අගයක් ඇති බව බුතානා ජාතික විදාහඥයෙකු වූ කෙල්වින් සාමීවරයා විසින් පෙන්වා දෙන ලදී
- මෙම උෂ්ණත්වය නිරපේක්ෂ ශූනා ලෙස හැඳින්වෙයි
- අංශුවල මධානා වාලක ශක්තිය අඩු වන විට උෂ්ණත්වය අඩු වෙයි
- ං යම් වස්තුවක ඇති සියලු අංශවල චාලක ශක්තිය ශුනා වූ විට එම වස්තුවේ උෂ්ණත්වය නිරපේක්ෂ ශූනා බවට පත්වේ
- ං කෙල්වින් පරිමාණයේ නිරපේක්ෂ ශූනා 0 K
- ෙ මෙම අගය සෙල්සියස් පරිමාණයෙන් -273.15 ⁰C කි.

අවස්ථාව	සෙල්සියස් පරිමාණය (°C)	ෆැරන්හයිට් පරිමාණය (°F)	කෙල්වින් පරිමාණය (K)
ජලය නටන උෂ්ණත්වය	100	212	373
අයිස්වල උෂ්ණත්වය	0	32	273
මිනිස් සිරුරේ සාමානෳ උෂ්ණත්වය	36.9	98.4	309.9

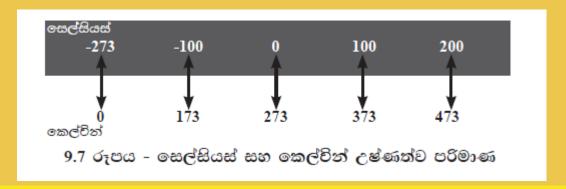
සෙල්සියස් කොටස් 100 = කෙල්වින් කොටස් 100සෙල්සියස් කොටස් 1 = කෙල්වින් කොටස් 1

සෙල්සියස් පරිමාණ අචල ලක්ෂ දෙක අතර පරාසය කොටස් 100 කට බෙදා ඇත

සෙල්සියස් හා කෙල්වින් පරිමාණය අතර සම්බන්ධතාවය

- සෙල්සියස් වලින් මනින ලද උෂ්ණත්වය කෙල්වින් පරිමාණයෙන් දැක්වීම සඳහා 273 එකතු කරයි
- කෙල්වින් පරිමාණෙන් මනින උෂ්ණත්වයක් සෙල්සියස් පරිමාණයෙන් දැක්වීම සඳහා 273 අඩු කරයි .

අමතර දැනුමට

- ෆැරන්හයිට් පරිමාණය සකස් කළේ ගේබියල් ෆැරන්හයිට් විසිනි (1686 1736).
- සෙල්සියස් පරිමාණය සකස් කළේ ඇන්ඩර්ස් සෙල්සියස් විසිනි (1701 1744).
- කෙල්විත් පරිමාණය සකස් කළේ කෙල්විත් සාමිවරයා විසිති (1824 1907).
- වෛදා උෂ්ණත්වමානය (උණ කටුව) සාදන ලද්දේ ක්ලිෆඩ් ඕල්බට් විසිනි (1836 1925).

9.1 අභනසය

- (1) සෙල්සියස් අංශකවලින් දී ඇති පහත උෂ්ණත්ව අගයයන් කෙල්වින්වලින් දක්වන්න.
 - (i) 10 °C (ii) 27 °C (iii) 87 °C (iv) 127 °C (v) 100 °C
- (2) කෙල්වින්වලින් දී ඇති පහත උෂ්ණත්ව අගයයන් සෙල්සියස් අංශකවලින් දක්වන්න.
 - (i) 0 K (ii) 100 K (iii) 273 K (iv) 373 K (v) 400 K